

БІБЛІОТЕКА
УКРАЇНСЬКОГО ЄВАНГЕЛИКА

Володимир Боровський

ТЕОДОСІЙ ДОВГАЛЮК

Вінок в пам'ять заслуженому
борцеві за національне і духовне
відродження народу в десяту річницю
Незалежності України

2001 рік
м.Рівне - Україна

Бібліотека
Українського Євангеліка

Володимир Боровський

Пастор Української Євангельсько-Реформованої Церкви

ТЕОДОСІЙ ДОВГАЛЮК

Його життя і праця
1907 - 1943

(передрук з видання 1949 року,
Детройт, США - Вінніпег, Канада)

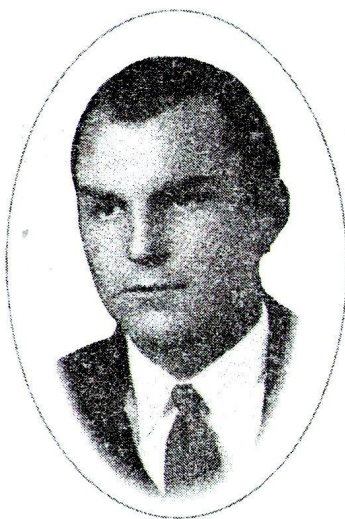
Видано Українською Євангельсько-Реформованою Церквою

2001 рік
м.Рівне - Україна

Апостол Павло пише:

“Христос визволив нас, щоб ми могли жити вільно. Будьте непохитні, й не дозволяйте знову впрягти себе в рабське ярмо”.

Гал. 5:1

Теодосій Довгалюк

Пастор Української Євангельсько-Резформованої Церкви

Посвята автора до першого видання:

“В п’яту річницю мученицької смерті в більшовицькому, далеко північному, концентраційному таборі, цю болям серця писану згадку, як скромний вінець на незнану, прецінну Могилу - присвячує найближчий друг життєвих років, праці й поривів покійного”

- Автор

Походження й дитинство

Теодосій Довгалюк народився 3-го травня 1907 р. в містечку Олександрії на Волині в міщанській родині. Батько його походив із сусіднього села Забороля й пристав приймаком в Олександрії. Сам він, як багато олександрійців, займався теслярством та належав до першокласних будівничих майстрів. До того родина Довгалюків мала своє сільське господарство і, як на волинські умовини, гарну притульну хатчину на так званій “Княжій” вулиці. Ця вулиця, на жаль, закривалася від сонця великим князівським парком, була дуже болотяна й виказувала великий процент хворих на сухоти.

Мати покійного Довгалюка була милою й чулою до людського горя людиною, тільки хворіла на серце. На ній фактично тримався цілий дім, бо батько переважно був відсутнім через працю в провінції. Довгалюк мав троє сестер і двох братів. Ці брати і сестри належали до національно свідомого активу містечка та вложили немалу долю праці в національно-культурне пробудження своєї місцевості.

Обидва брати були народними вчителями. В часі польського панування вони боролися з великими матеріальними труднощами. За Польщі тяжко було найти якусь працю українцеві й молодший з цих братів, під натиском обставин, захворів на сухоти та вмер. Одна із сестер завчасно овдовіла і була з сином переважно при батьках. В цій свідомій, ідейній родині під натиском всякого горя та тяжкої боротьби за насущений, виростав і вчився Теодосій Довгалюк, помагаючи в вільний час в праці на господарці, а літньою порою також батькові в теслярських роботах.

До народної школи в Олександрії вступив в 1915 р. зразу до другого класу. За перший підготувався вдома. В 1922 році закінчив Вищу Початкову Школу (що тоді звалася 7-ми класовою). Вчився добре і належав до найкращих учнів. Вигляди на дальшу освіту були прикрі. Це були часи повоевно-революційні. Новоповсталі Польська держава звільнила всіх наших людей з посад і праці. Заробітки були майже ніякі. Довгалюк починає доповнювати свою освіту самотужки.

Пробудження національної свідомості

Вже з 1918 починає українізуватися школа на Волині. Учні починають приходити до національної свідомості. Щобільше, вони були свідками національно-визвольного руху Українського народу. В Олександрії не раз стояли постоем українські військові частини, а в недалекому Рівному Головний Отаман - Симон Петлюра мав навіть якийсь час свій постій. Влада кілька разів мінялася між українцями, поляками та більшовиками. В цій околиці навіть було зроблене повстання проти більшовиків. В євреїв будився сіонізм, поляки не спали. Все це не лишалося без впливу на молоду душу Теодосія.

В 1921-1922 роках помічається між школярами-хлопцями дивний рух. Дехто з них навчився “на слух” грати на струнних інструментах. В Довгалюків грали всі. Під вечір збиралися підлітки, вистроювалися в ряди і під звуки військових маршів, що їх грали ці музиканти (не бракувало й бубна), або пісень і то на різних мовах, - завзято марширували вулицями міста. Це справляло багато гумору старшим. Душею цих імпрез був Теодосій Довгалюк.

По скінченні 7-ми класової школи, виникла думка створити “Малу Січ” з “малими козаками”. Ніхто з ініціаторів тоді ще не розбирався в будь-яких законах, на потребі мати на таку організацію дозвіл державної влади. Всі ці поняття для них не існували. Вони мали тільки запал і добру волю. Склали між собою гроші. Винайняли в однієї вдови, в напівпохиленій низенькій хатчині, ще нижчу й більш похилену кімнату і там почали свою роботу. Збирали підлітків і дівчур, почали організовувати українську бібліотеку, виробили самі собі свій закон (яким має бути малий козак?) та марширували з музикою й піснями по вечорах. Це був тільки початок.

Пласт і культурно-освітня праця

Один з цих юнаків поїхав в 1922 р. до Львова. Хотів вступити до української академічної гімназії. Там поляки його, як волиняка, заборонили прийняти. Боялися ближчих зв'язків між Волинню та Галичиною, але цей юнак привіз з собою один збірничок під

назвою: “Українській дитині”. Там знайшли “Малі козаки” велику статтю із знімками про пласт враз з пластовим законом. Це було й те, чого ці підлітки й молодь шукали.

Нав’язують контакт зі Львовом. Дістають інші пластові видання та перетворюють своїх “малих козаків” на український пласт. Наймають іншу, кращу домівку, гуртують більшу кількість молоді і дітвори. Влаштовують курси для безграмотної дітвори і молоді, аж поки цим не зацікавилася польська поліція. Одного вечора вона прийшла в домівку, забрала підручники, що лежали на столі та книжечку: “Життя в пласті” О.Тисовського, але нікого не арештували. Комендантом поліції була рідка своєю добрістю людина. Він наказав без дозволу влади більше нічого не робити. Книжку “Життя в пласті” вислав до воєводства. Її повернули за півроку.

В містечку Олександрії засновано читальню “Просвіти” і цим культурно-освітню працю поставлено на легальній основі. При читальні організовано надзвичайні діяльні: театральний гурток, хор, футбольну дружину, бібліотеку та курси для неграмотних. Велася підготовча робота по відкриттю українського кооперативу. Як в організації читальні, так і в її всесторонній діяльності, 16-18-літній Довгалюк зі своїми найближчими однолітками-товаришами, ведуть головний провід.

В короткий час при цій читальні “Просвіти” організовано перший на Рівненщині пластовий 61-ший імені полковника Івана Богуна курінь, де пластуни вже виступали в одностроях. Душею цієї праці і одним з провідних працівників був Теодосій Довгалюк. Він видає журнал-місячник Олександрійського пласту “Скоб”, виконує часто обов’язки курінного, пізніше кошового або впорядчика. Стає організаційним референтом Повітової Пластової команди в Рівному та одним з провідних організаторів двох славних пластових Волинських Стріч в Олександрії “На Стежках”, в гарному молодому селянському лісі. Остання відбулася в 1927 р. Там з’їздилися пластуни Волині й Галичини та наші тодішні визначні пластові й народні діячі зі старшого громадянства.

В 1927 році пласт на Волині розв’язано, але пластові ідеї вже ніхто не був в силі на Волині викоринити.

Релігійні шукання

Між 1922 та 1927 роками назріває в Теодосія Довгалюка новий процес у формуванні його релігійного світогляду. Це був час, коли з Великої України приходили відгомони про життя й змагання Автокефальної Православної Церкви. Прихильниками цього руху було багато свідомих православних українців під Польщею. Рух цей очолювався Д-ром В.Річінським з Володимира-Волинського, але розмосковлення Православної Церкви на Волині зустрічалося з великими перешкодами з боку московської та змосковщеної православної ієрархії в Польщі. Знову ж, польський уряд був більше зацікавлений в полонізації, ніж українізації цієї церкви. Тому підтримував акцію навертання православних на “унію всходного обжондку”, або таки просто на польський католицизм. Дальше, саме православ'я не тільки було дуже підупалим, але настільки відсталим, що скорше творило атеїстів і нігілістів поміж менш-більш освіченими людьми, як людей віри. Через те слушно хтось сказав, що московське православ'я подарувало нам більшовизм.

Ширився на Волині також рух євангельських християн і баптистів, який противники погірдливо називали “штундистами”. Більшість православних не цікавилася цим рухом, а жила упередженням до нього. Хто ж з національно свідомих українців і пробував ним цікавитися, то скоро зраджувався його чисто московським характером, що ще може й перевищував православних.

Теодосій Довгалюк, як гарячий український патріот і глибоко думуюча людина, мусив був зустрітися з цією релігійною дійсністю та зайняти до неї своє становище. Спершу він боронив перед “штундизмом” православ'я. Пізніше боровся за розмосковлення Православної Церкви. Коли ж дістав у свої руки українську Біблію та українську євангельську літературу з Канади, видавану пастором П.Кратом, він переходить радикальну внутрішню революцію й приходять до висновку, що треба не тільки розмосковити православну церкву й “штундизм”, але треба також розкріпачити, поневолену національно й релігійно, душу українського народу. Він приходять до висновку, що тут не допоможуть півзасоби, а що тут треба зробити цілу роботу. Ми вже

досить квилили, просили й благали. Нам треба брати те, чого нам сам Бог не відмовляє. Народ, відроджений своєю душею в Бозі, та пізнавши свою гідність перед Богом і своє покликання до дитинства Божого, справиться з часом і зі всіма іншими проблемами свого існування. Бог буде з ним стояти та йому Сам помагати.

По стороні церковно-реформаційного руху

Теодосій Довгалюк прилучається до новорозпочатої церковно-реформаційної праці між українцями, що в той час розпочали її українські духовні з-за океану, пастори: Василь Кузів, Павло Крат і Лев Бучак. Зі своїми товаришами поширює на Волині часопис “Віра і наука”. Їде в 1926-1927 році на семимісячний Садівничо-Господарський Курс до Миловання в Галичині. В 1928 р. старанням Українського Євангельського Об’єднання в Північній Америці, виїздить на чотирьохрічну науку до місійної семінарії в Венцборку, на Польському Помор’ї, щоб приготуватися до праці місіонера-проповідника. Там він мав нагоду поглибити свій релігійний світогляд та запізнатися ближче з протестантизмом. Місійну Семінарію закінчив вже за три роки. Опановує також німецьку мову, що було для нього дуже важливим з огляду на доступ до богословської літератури.

Літом 1931 року приїздить до праці в Галичині, щоб практично підготуватися до завдань церковно-реформаційної праці на Волині. Попадає в досить своєрідні умови. Скоро в них зорієнтовується, запізнається близько з галицьким українським життям, що не було для нього без значення. Галичина в порівнянні з Волиню мала свої великі національні надбання. Тим більше, що між українцями з Покуття та українцями з Волині було багато спільного. Навіть в таких звичайних явищах, як прізвищах.

На місці мав він також нагоду ближче запізнатися з церковним життям братів-Галичан. І тут він зустрів середньовічну мертвеччину, вигладжену римським езуїтизмом. Справді, тут було більше національно свідомого духовенства, але не бракувало й москвофілів, не гірших в своїй ревності від волинських. Помічалось й людей, котрі, бачучи визиск народу

частиною духовенства та реакційність церкви, опинялися в напіватеїзмі та розпуці, бо направити лихо не бачили ніяких можливостей. Частина ж духовенства, відчуваючи, що в церковному житті мусить прийти до оживлення і реформ - шукала рятунку в латинізації Греко-Католицької Церкви. Заводили celibat, викидали з церков іконостаси, запроваджували “маївки”, свята “тіла Божого”, дзвіночки, посилювався культ Йосафата Концевича і т.д. Українську Автокефальну Православну Церкву в Україні, провід Гр.-Кат. Церкви за православними москалями, звав - “самосвятами”. Спочатку дехто з вірних пробував противитися цим новинкам, та при браковій соборноправності в цій церкві, на таких людей нападали всі чорні круки, вимішували їх з болотом і вони з часом самі “вицофувалися” з поля бою або “каялися”. Тим самим всі розмови про “красу грецького обряду” зводилися нанівець, бо заводився обряд римокатолицької Церкви. Про запровадження рідної мови в Богослужінні з духовенства ніхто й слухати не хотів. Але це не заважало спритнішим називати цю церкву “українською”, хоч Папа ніколи й не думав ані в одному своєму листі цього слова вжити. Він знає тільки рутенців.

Проповідник Теодосій Довгалюк на початку працює як секретар Виконавчого і Місійного Заряду Української Євангельсько-Реформованої Церкви та обслуговує доколичні євангельсько-реформовані громади в Коломийщині, а в 1932 р. починає видавати спільно з проп. В. Б. - журнал “Сіяч”. Коли ж по одному році відновлено “Віру і Науку”, “Сіяч” припинив свою появу, а Теодосій Довгалюк далі співпрацює в “Вірі і Науці”.

Покійний Довгалюк мав також поетичний талант. Писав різні поезії на світські і релігійні теми, які містив у “Віснику” та українській євангельській пресі. Видав на пробу маленький збірничок своїх поезій “Змагання”. Критика була дуже дивна. Одні його поезії цілком збештали; в той час, коли інші, навіть дуже солідні критики, їх привітали. Писав статті, короткі оповідання, реферати і т.д. Його передчасна мученицька смерть це велика втрата не тільки для українського євангельсько-реформаційного руху, але й для цілого Українського Народу. Особливо, як поет, міг би багато дати для української євангельської та світської літератури. Його талант тільки-но починав розцвітати.

При місійній праці

Під кінець 1932 року обіймає місійну працю в с.Перемилові на Поділлі, де скоро здобуває симпатії цілого села, особливо молоді. Пізніше перенесено його до праці в с.Пістинь на Гуцульщині. Тут користувався він любов'ю й прив'язанням численної євангельсько-реформованої громади. Це були часи, де через неврожай населення дуже терпіло. Він зорганізував у Швейцарії збір пожертв на поміч голодуючим і чим міг помагав бідним гуцулам.

З Гуцульщини перенесено його до праці на його рідну Волинь. Гуцули його ніяк не пускали, але не було ради, бо там лежали його властиві завдання та покликання.

Поява місіонерів Української Євангельсько-Реформованої Церкви на Волині робила чудо. Де не помагали довголітні змагання за розмосковлення Православної Церкви, там в обличчя небезпеки негайно переходили "батюшки" на українську мову. І це вже їм багато не помагало. Люди вже хотіли не тільки рідної мови, але живого євангельського слова. Теодосій Довгалюк був красномовним талановитим співрозмовником, і завжди мав велику аудиторію слухачів. Умів лучити велику євангельську думку зі щирим патріотизмом та розумінням соціальних проблем своїх слухачів.

На Волині покійний приступає енергійно до праці. Поле тут було зріле. Праця розгорталась неймовірно швидко, але і перешкод також не бракувало. Особливо місцева польська влада боялась цього руху за його виразний пробоевий українсько-церковний характер. Цей рух, як чисто церковний, був далекий від будь-яких політичних аспірацій (хоч вороги різної масті пробували йому таки закидати роботи). Його гріхом було те, що вживав всюди в Богослужінні рідну мову, стояв на євангельсько-віросповідних основах та соборноправному устрою. Коли б не польський терор і вибух другої світової війни, - цей рух був би в скорому часі змінив духовне лице Волині до непізнання. Думка, що не квилити, а брати, була б себе тут найкраще виправдала.

Довгалюк не зраджувався нічим. Спочатку працював в Рівному, а потім в Тучині. Організував в Рівному фонд допомоги

українській гімназійній молоді і мав між нею велику популярність.

За його ініціативою організуються при УЄРЦ Кружки Української Євангельської Молоді (КУЄМ). Ця організація бере на себе обов'язок попровадити молоде покоління на здорових побожно-релігійних національних та культурно-освітніх засадах. Праця КУЄМ знаходить в народі особливо вдячний ґрунт. Протягом дуже короткого існування і праці КУЄМ, побачили українську молодь, яка ще вчора вела між собою порухунки ножами, пиячила, провадила непристойне та розпустне життя: в церкві, в читальні, з газетою та книжкою в руках. Вся та молодь, навіть без спеціального заклик, стала одною лавою в рядах Т-ва "Відродження", в організації, що поборювала вживання тютюну та алкоголю.

Проповідник Теодосій Довгалюк неодноразово висловлював зміст ідеї, якій він служив, у своїх проповідях, наступними словами: "Український Народе, молися разом зі мною, щоб Господь з неба зійшов на нашу українську землю, щоб ми Його могли бачити не лише в блиску релігійної форми, але передусім у змісті щоденного життя: на полі, в хаті, в млині, в столярському чи шевському верстаті..."

Воєнна завірюха

З вибухом німецько-польської війни, поляки його арештували і тримали понад два тижні в тюрмі в Рівному, де проробляли над ним жахливі експерименти. Били, прив'язували на висячій позиції за ноги і руки, наливали в ніс оливи і т.д. Хотіли кінцево з нього зробити "німецького шпигуна". Визволили його з в'язниці українські вояки польської армії в той час, коли совіти почали окупувати Волинь. В тюрмі вкрали його гроші, пальто і інші речі, що були силою забрані до переховування.

Змордований покійний ледве доволікся до свого родинного дому в Олександрії. Прихід більшовиків поставив усе українське населення Західної України в нове становище. Дотепер тільки чулося про жахливий більшовицький режим та його нелюдські методи, тепер зустрілися з ним віч-на-віч. Якби там не було, в Польщі жилося, хоч в імітації демократії, та все таки була така-

сяка свобода сумління й слова. Короткий побут більшовиків в Західній Україні - переконав населення, що все те, що писалось про більшовизм 20 років, далеко не відзеркалювало радянської дійсності. Вона було жажливіша від того, що про неї писалось і говорилося. Теодосій Довгалюк, як і багато інших українців, впав жертвою віри, що може більшовики за 20 років покультурнішали. Він думав, що може таки вдасться з ними зжитися, коли буде лояльно супроти них виконувати свої обов'язки. Він взяв навіть за намовою одного місцевого комуніста, що радив йому нічого не боятися, обов'язки вчителя в місцевій школі.

Радили йому втікати на Захід. Однак він від гітлерівців нічого доброго не очікував для Українського Народу, почував себе фізично дуже ослабленим і вважав негідним свого душпасторського покликання втікати від своїх парафіян.

Одного ранку, як "попа", забрало його НКВД. Застали його ще в ліжку. Оповідують, що руки його тряслися, коли він вдягався. Пішов зі своїми катами, як ягня, що ведуть на заріз, щоб більше з їхніх рук не вернутись.

На шляху мучеництва

Сидів більше року в тюрмі в Рівному та Дубні. Тримався гідно. Підтримував других на дусі. В часі допитів про "політическую деятельность" його несамовито катовано. Обвинувачувано його в радянському суді брехливо з чотирьох параграфів більшовицького закону:

- 1) Приготування збройного повстання проти радянської червоної влади з наказу української національної партії з ціллю відірвання українських земель від СРСР.
- 2) Приналежність до української національної партії.
- 3) Активна антирадянська діяльність в час вступу червоної армії на територію Західної України.
- 4) Антирадянська агенція під прикриттям релігійної діяльності за часів Польщі.

Була поголоска, що його засудили на десять років концентраційного табору та позбавлення громадянських прав.

В 1941 році бачили його в одному концентраційному таборі біля Архангельська, а тепер прийшла звістка з України, що 1943

році закінчив він своє геройсько-страдницьке життя в радянському концентраційному таборі.

Це велика й дорога жертва українського церковно-реформаційного руху. Українська Євангельсько-Реформована Церква втратила одного зі своїх визначних і надійних проповідників, яким вона вже за життя гордилася. Український Пласт втратив свого передового і заслуженого пробоевика-ентузіаста, що був вирізнений найвищими пластовими відзначеннями. Українська земля втратила одного із заслужених борців за духовне і національне відродження і переродження її синів і доньок.

В обличчі цієї сумної вістки, схиляємо свої голови перед світлою пам'яттю великого українського християнина-євангелика, патріота-поета й пластуна. Ми віримо, що і тут справдяться, в духовному розумінні, слова пісні: "Сотня поляже, тисяча натомість стане до борні". Героїчно несімо далі переможний прапор нашого Спасителя, без огляду на всі темні й безбожні сили, що завзялися скувати людського духа і правду Божу. Вже колись писав великий реформатор церковний:

*"Хоч в нас беруть життя,
Жінок, дітей, майно
І честь, - та кривда, та
Їм не дає хісна:
Встоїть Твердиня Божя".*

Віруючи в вічне й непроходиме Царство нашого Бога, знаємо, що кров мучеників була завжди тільки насінням Церкви. Останнє слово всюди говорив і буде говорити Господь. По днях борні і страждань, що були тільки очищуючим і освячуючим горнилом, Бог кличе своїх борців-дітей у вічну Батьківщину. Благодаті цього Всесправедливого Царя Царів і Судді Суддів - доручаємо і ми нашого дорогого Брата, що віддав своє молоде життя за друзів своїх.

УПРАВЛІННЯ СЛУЖБИ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ
ПО РІВНЕНСЬКІЙ ОБЛАСТІ

"14" січня 1993 року

№12/17-3660

Семенюку Ф.О.

м.Рівне
вул.Орлова,33а

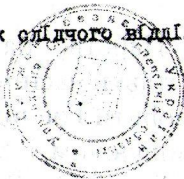
Шановний пане Семенюк Ф.О.

Згідно Вашої заяви повідомляємо, що в архівній кримінальній справі відносно Довгалюка Феодосія Кириловича, 1907р.н., уродженця с.Олександрія Олександрійського району Рівненської області, бувшого пастора церкви с.Тучин є відомості про те, що він був заарештований 20 жовтня 1939р., 29 березня 1941р. Особливим Народною при НКВС СРСР засуджений за ст. 54-10 ч.ІІ КК УРСР до 8 років позбавлення волі в ВТТ, без конфіскації майна.

Відомостей про подальшу долю Довгалюка Ф.К. у справі та по обліках МВС України та Росії немає.

Довгалюка Ф.К. було реабілітовано Прокурором Рівненської області 25 травня 1989р. на підставі ст.І Указу ПВР СРСР від 16 січня 1989р. "Про додаткові заходи по поновленню справедливості відносно жертв репресій".

Начальник слідчого відділення

[Handwritten signature] М.В.Маслов

Повідомлення СБУ про долю Т.Довгалюка

З поетичної творчості Т.Довгалюка

ГІМН УКРАЇНСЬКОЇ ЄВАНГЕЛЬСЬКОЇ МОЛОДІ

Куємо кращу долю Батьківщини,
Куємо віру сильну у серцях,
Виводим нарід рідний з домовини
І кличем всіх на правди ясний шлях.

В блакить небес Христос нас пориває,
Тож небо ми на землю всім несем,
Над нами сонце золотом сіяє,
Ми світлом сонця п'ятьму розженем.

Куємо кращу долю Батьківщини,
Куємо Царство Боже у серцях,
Живем на славу Богу й Україні
І кличем всіх на правди ясний шлях.

Приспів:

О, Браття-Сестри, всі до діла,
Прапори правди в гору підіймім!
О, Браття-Сестри, дружно, сміло,
Вперед за Господом ідім!

НОВУ ЕПОХУ ТВОРИМО

Нову епоху творимо!
Любови море чуємо в серцях,
Обнови зерно сієм на полях,
І кличем всіх на правди ясний
шлях!.

Неволю духа боремо!
У пориві натхнення,
Голосимо спасіння
І вічне воскресіння...

І свідомо руйнуємо
Темряву многих літ,
Що мов колочий дріт
Снує нездалий світ...

І в запалі будуємо
Свободи пишний храм,
Щоб правда Божа там
Сіяла всім серцям!...

ХРИСТОС ВОСКРЕС

Не вічна, ні, скривавлена Голгота,
Не вічна, ні, всіх Юд і Каїнів робота!
Лунає гімн побід воскресних до небес,
Христос устав, не вмере повік, воскрес!..

Не вічні, ні, тортури і знущання;
Не вічний Сталін-кат, кайдани і страждання;
Промінням ясным Дні Нові сяють
І великодні дзвони пісню волі грають!..

Не вічні, ні, Твої, Народе, муки,
Лиш простягни до Бога чисті, щирі руки!
Христос воскрес! Розкрилась домовина,
Воскресне й зацвіте навіки Україна!..

* * *

"Нехай сто років ще,
Хай двісті ще,
Нехай ще тисяча мине,
Та забобон, полуда, темрява впаде;

Засвітить сонечко над нами,
Христос святий між нас прийде
І люди будуть дійсні люди,
А християни дійсні християни!

Тепер лиш пробиски,
Тепер лише підсніжні квіти...
Тепер ще треба мучитись, терпіти
Всім тим, що правду полюбили
І серце слявом Бога освітили...

Та не впадять ви, дивні піонери!
Бог ідеал кристальний освятив
І всіх героїв сонця нагородив...
А майбутність належить уже вам,
Відродження всесвітнього синам!.."

ЗАКЛИК

Іди борись, бо кличе палко Дух,
Іди, бо кличе ідеал огнений;
Той ідеал свобода в Бозі, рух,
Що оживить народ наш сполонений!
Іди борись, бо кличуть рідні люди,
Ті уполідржені, затыгнені в ярмо;
Іди змагайсь, нехай засяє. всюди
Життя нове, щастя і добро!...
Іди борись, бо кличуть тебе браття!
Кругом ще ніч, недоля, голод, лід
Іди, світи, іди, пали багаття,
Іди, загрій їх вірою побід!...
Іди, іди, пали вогонь обнови
І хрест борні у радості неси!...
Життя в ділах великої любови,
А щастя в храмі волі і краси...

Є СИЛА СИЛ

Є сила сил, ласкава, таємнича,
Що холод душ розтоплює теплом,
Що сонця променем освітлює темниці:
Співа життю і боротьбі псалом.

І сила та мов казка воскресення,
Угору підійма пригноблене життя;
У час прокляття вказує спасення,
А в дні розпуки стежку вороття.

Є сила сил, ласкава, всемогуча,
Побідниця злоби й життя старих основ;
Веде людство з-понад згубної кручі,
А сила та свята, Божа Любов.

ДО ТЕБЕ ЙДЕМ!...

Коли клекоче гураганим вітром схід,
Багровить обрії розпаленим мечем
І чуємо всесвітніх бур новий, нестримний хід, -

До Тебе, Христе, йдем!...

Коли від гуркоту гармат здригається земля
І Молох знов говорить кров'ю та вогнем,
Зливає морем сліз розриті поля,

До Тебе, Христе, йдем!...

Коли й між нами темний гнів шаліє
Й кидає на все зловіщу, чорну тінь;
Аж серце соромом і болем паленіє,

Нас, Христе, не покинь!...

Бо хто ж і як вогні пожеж загасить,
Бо хто ж і як криваву бурю стишить,
Бо хто ж наш зрив чеснотами украсить

І зов любови у серцях напише?!...

НАТХНЕННЯ

З етерних хвиль
Далеких, небосайних
Ловлю натхнення...
У натхненні ходжу по землі
Та в очі вам дивлюся,
заглядаю,
співчуваю.
Бо бачу скорбно-гіркий біль
І хочу влити радість піль
і щастя раю
в уста одчаю...
З етерних хвиль
Блакитних, небограйних
Ловлю натхнення...
Сную в пісні
І бачу дні
Обнови
Й воскресіння...

ЛИСТОПАДОВІ ДНІ

Я знаю край, де над гробами не ридають;
Герої там живуть, хоч смерть пройшли,
Крицеву пісню слави їм співають -
Листопадіві Дні...
Я знаю край непереможний духом;
Мов молодість горять там пориву вогні,
Бо вічний міт свободи кров'ю ткали
Листопадіві Дні...
Я знаю край залізної надії...
Сіяють зорями у чорно-тужній тьмі
І ллють проміння в очі молодії -
Листопадіві Дні...

* * *

Біжіть, діти,
Рвіте квіти -
У вінок плетіть!
Біжіть, милі,
На могилі -
Той вінок зложіть!...

В тій могилі наші стрільці,
Що лягли в бою,
Що народню чашу горя
Пили за свою...
В тій могилі наша слава -
Сонце наших втіх.
Цініть славу, щоб не впала
Ворогам на сміх!...

Наберіться сили, діти, -
На труні святій,
Щоб Україну любити
І єднатись в ній.
Щоб в любові виростати
І серця сталить,
Щоб Україну підняти
І на волі жить...

Біжіть, діти,
Рвіте квіти,
У вінок плетіть.
Біжіть, милі,
На могилі
Той вінок зложіть!...

Засновники українського
Пласту в містечку
Олександрія: Т.Семенюк,
Т.Довгалюк і В.Боровський.
Світлина з 10 серпня 1925 р.

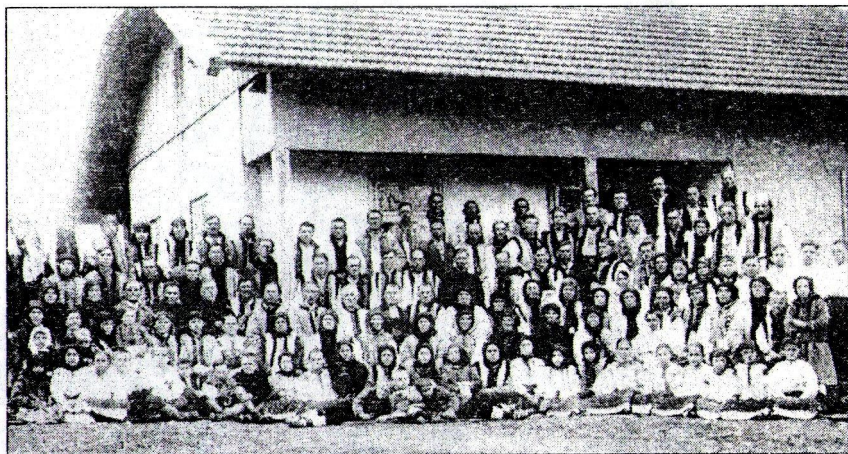
Пластовий кіш у містечку Олександрія. 1922 - 1927 рр.

Після Євангельсько-Реформованого Богослужіння в Олександрії 29 травня 1934 р. Справа: 1-й - пастор Т.Довгалюк, 2-й - пастор В.Демчишин, 3-й - батько автора цих споминів - Лука Боровський

Богослужіння на річці Горинь в день Богоявлення, 1936 р. в Тучині

УЄРГромада в с.Пістині, пов. Косів, з паст. Т.Довгалюком

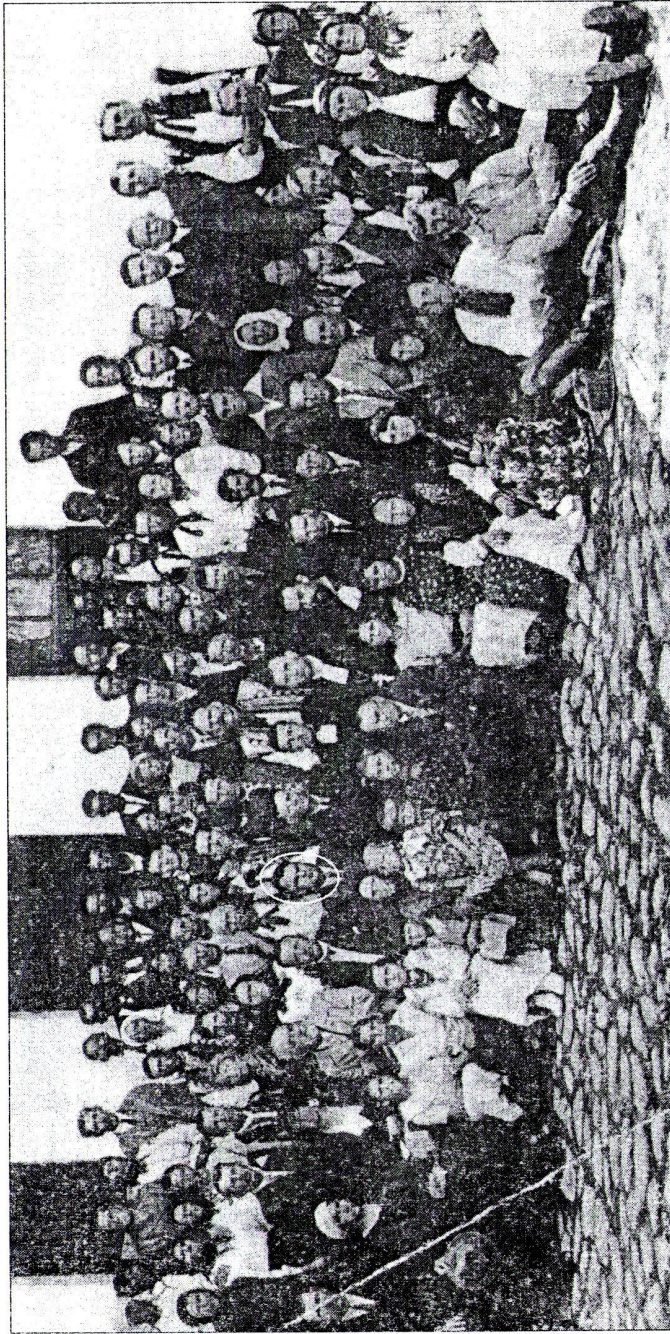

Члени УЄРГромади в Косові з гістьми з Пістинської Громади у день Свята Реформації після спільного Богослуження 1933 р. Сидять у тогах зліва проповідники В.Боровський і Т.Довгалюк

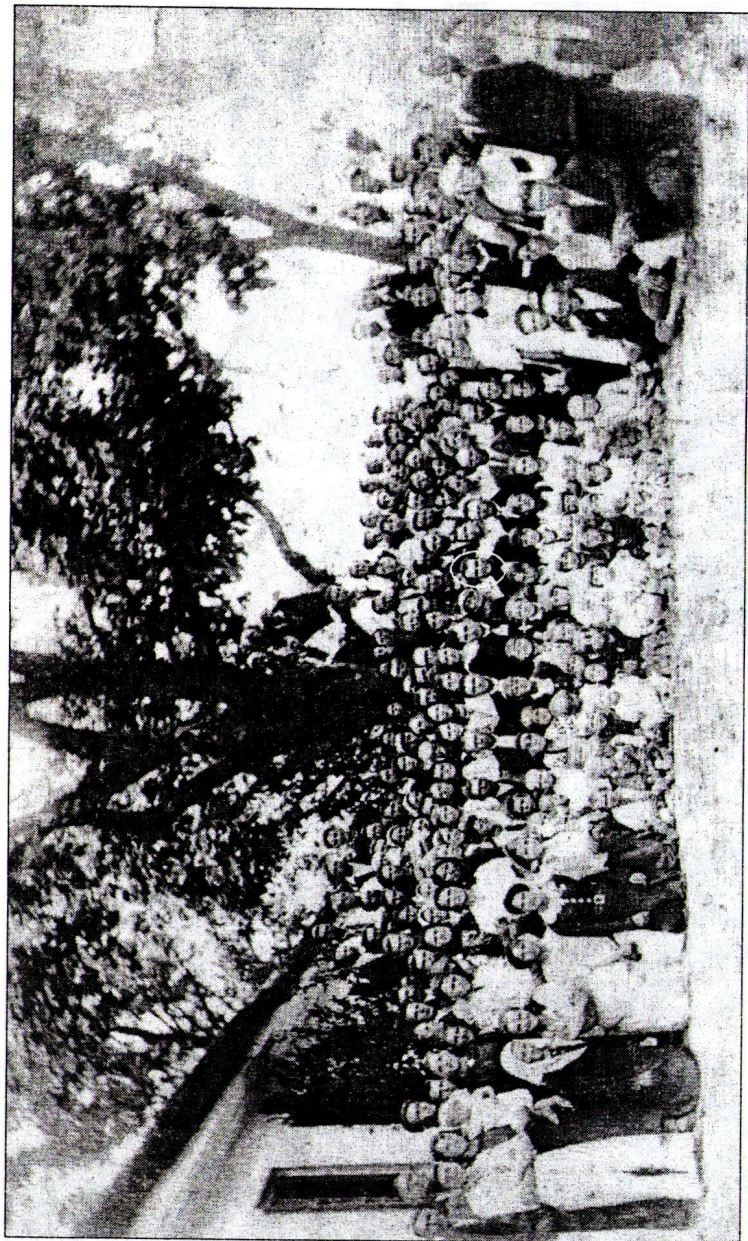
Храм в Коломиї під час святкування десятиї річниці УЄРЦеркви в 1935 році.

Свято Реформації в Рівному 25 жовтня 1936 р.

Учасники Богослуження під час Пастирської Конференції УЄРЦеркви в Делятині, що відбулося 6-го червня 1937р.

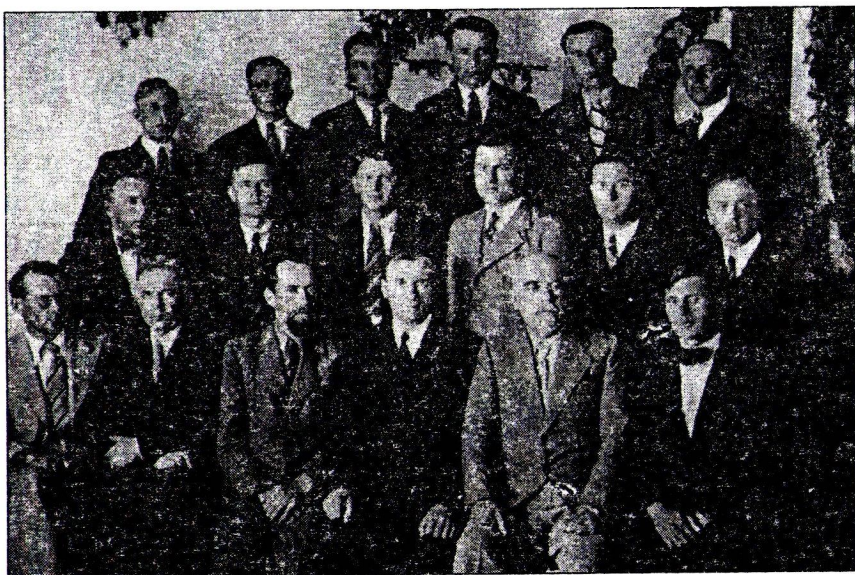

Свято молоді УЄРЦ в Тучині 21 червня 1937 року.

СИДЯТЬ ЗЛІВА: диригент хору Петро Дем'янюк, пастор Володимир Демчишин, пастор Василь Вінявський, єпископ Василь Кузів, пастор Теодосій Довгалюк, пастор Теодосій Семенюк, Василь Дем'янюк.

Пастор Т.Довгалюк з Євангельською молоддю
Тучина в 1937 році

Пастирська Конференція УСРЦеркви, що відбулася 2-7 червня 1937 року
в м.Делятині в Галичині.

ПЕРШИЙ РЯД зліва направо: Д-р Михайло Костів, пастори: Л.Бучак, Петро Яремко, єпископ В.Кузів, адвокат Д-р Роман Домбчевський, паст. Іван Журило. ДРУГИЙ РЯД: Пастори Микола Жураковський, Володимир Боровський, Михайло Боровський (тоді ще студент), Андрій Максим'юк, В.Вінявський, Іван Гуцуляк. ТРЕТІЙ РЯД: Студент богословія Теодосій Бурко, пастори Теодосій Семенюк, Теодосій Довгалюк, студент А.Заборовець, бр. Лука Крисюк і паст. Роман Барна.

Про автора

Паст. **Володимир Боровський** народився в родині медичного фельдшера Луки і Домнікії з дому Сьомаш 18-го січня 1907 року в містечку Зінькові, Кам'янець Подільської губернії, а виріс у містечку Олександрії на Волині. Там він і здобув загальну освіту, а богословську освіту здобув в Духовній Семінарії у В'єнцборку в Західній Польщі. У молодих роках належав до організаторів українського пласту на Рівенщині. 1928-го року був виселений за освітню й пластову працю польським урядом з Волині, будучи бездержавним. 1931-го року йому було, за його релігійні переконання, Поморським Воеводством наказано виїхати з Польщі, але польське Міністерство Внутрішніх Справ через рік цей наказ уневажило, стоячи на позиціях, що в Польщі конституція запевняє релігійну свободу, і що паст. В. Боровський поводить в Польщі лояльно і морально. Мимо цього, йому не було дозволено жити на Волині. В 1932-му році паст. В. Боровський був рукоположений на пастора УЄРЦеркви і працював у церковних громадах у Галичині.

На початку 1940-го року через советські переслідування був змушений з родиною залишити рідні землі, і під час Другої Світової Війни перебував у Західній Німеччині. Під час війни і по її закінченні ніс духовну і іншу потіху і поміч українцям, які опинилися на чужині. В 1947-му році виїхав до США. Тут він провадив акцію в справі переселення українських і інших скитальців до США і працював на релігійно-добродійній ниві.

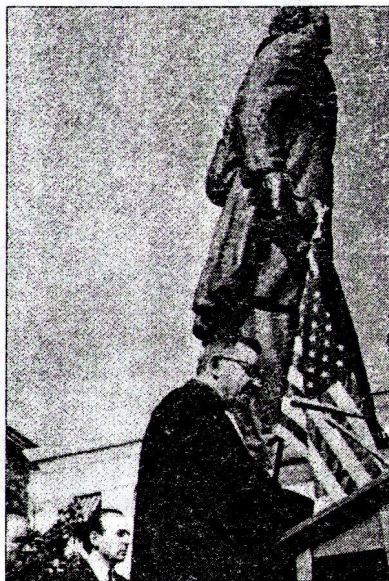
Пастор В.Боровський був ексекутивним секретарем Українського Євангельського Об'єднання Північної Америки і головним редактором українського християнського кварталника "Євангельський Ранок". Останні роки проживав в Атланті. Помер 25-го січня 1987 року. Похоронений В.Боровський на цвинтарі Арлінгтон у Сенді Спрінг, Атланта.

Пастор Ф.Семенюк

Недільна Школа в с.Молодятині 1933-го р. На світлині видно проповідників В.Боровського і Т.Довгалюка

Заключні церемонії біля пам'ятника Т.Шевченкові у Вашингтоні 22 травня 1965 р., під час яких автор мав відповідну молитву

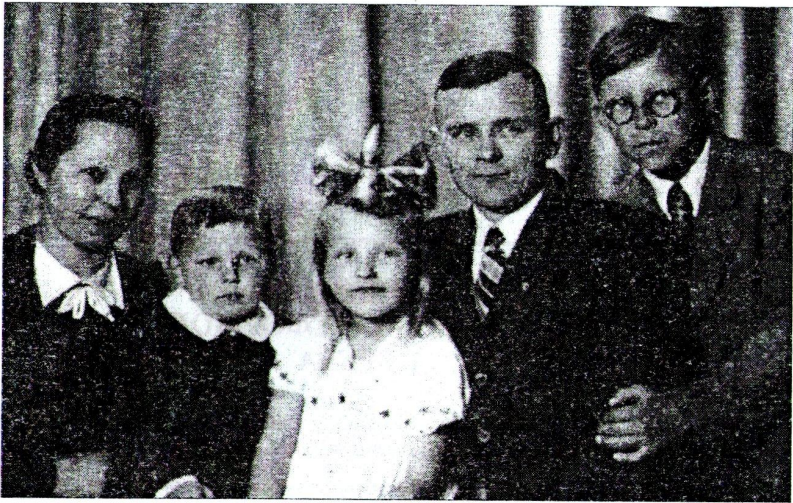

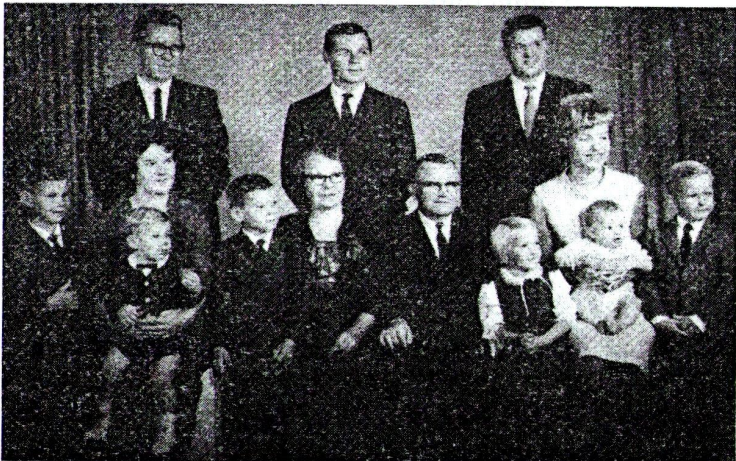
Пастор В.Боровський читає Апостола на Панахиді в Павнд-Бруці, Н.-Дж., в 50-ліття пам'яті жертв голоду в Україні в роках 1932-33.
Світлина Роми Сахан-Гадзевич

Автор читає молитву під час поминок жертв у 50-ліття голоду в Україні
Вашінгтон, 2 жовтня 1983 р.

Родина автора споминів перед виїздом з Німеччини до США в 1947 р.
Зліва - дружина Олександра, син Віктор, донечка Дарія і син Левко -
праворуч біля батька.

Пастор В.Боровський з дружиною в колі своїх дітей і внуків.1-й,
починаючи зліва, ззаду - син Левко зі своїм сином Лі-Аленом, дружиною
Веронікою і синами - Давидом (на руках) і Крегом (біля неї). Далі сидить
дружина Олександра і пастор В.Боровський, за ними стоїть їх син Віктор.
Направо від нього стоїть зять Джеймс Александр, а перед ним його
дружина Дарія із сином Марком на руках, зліва біля неї стоїть донечка
Кері, а справа - син Кристофор

**УКРАЇНСЬКА
ЄВАНГЕЛЬСЬКО-РЕФОРМОВАНА
ЦЕРКВА**

. . .
33001, Україна, м.Рівне-1
вул. Пересопницька, 200

Упорядник - Ростислав Стадник

Редактор - Оксана Полелюк

Комп'ютерна верстка - Наталія Вернигора

